

Muziek van vrienden
kamermuziek

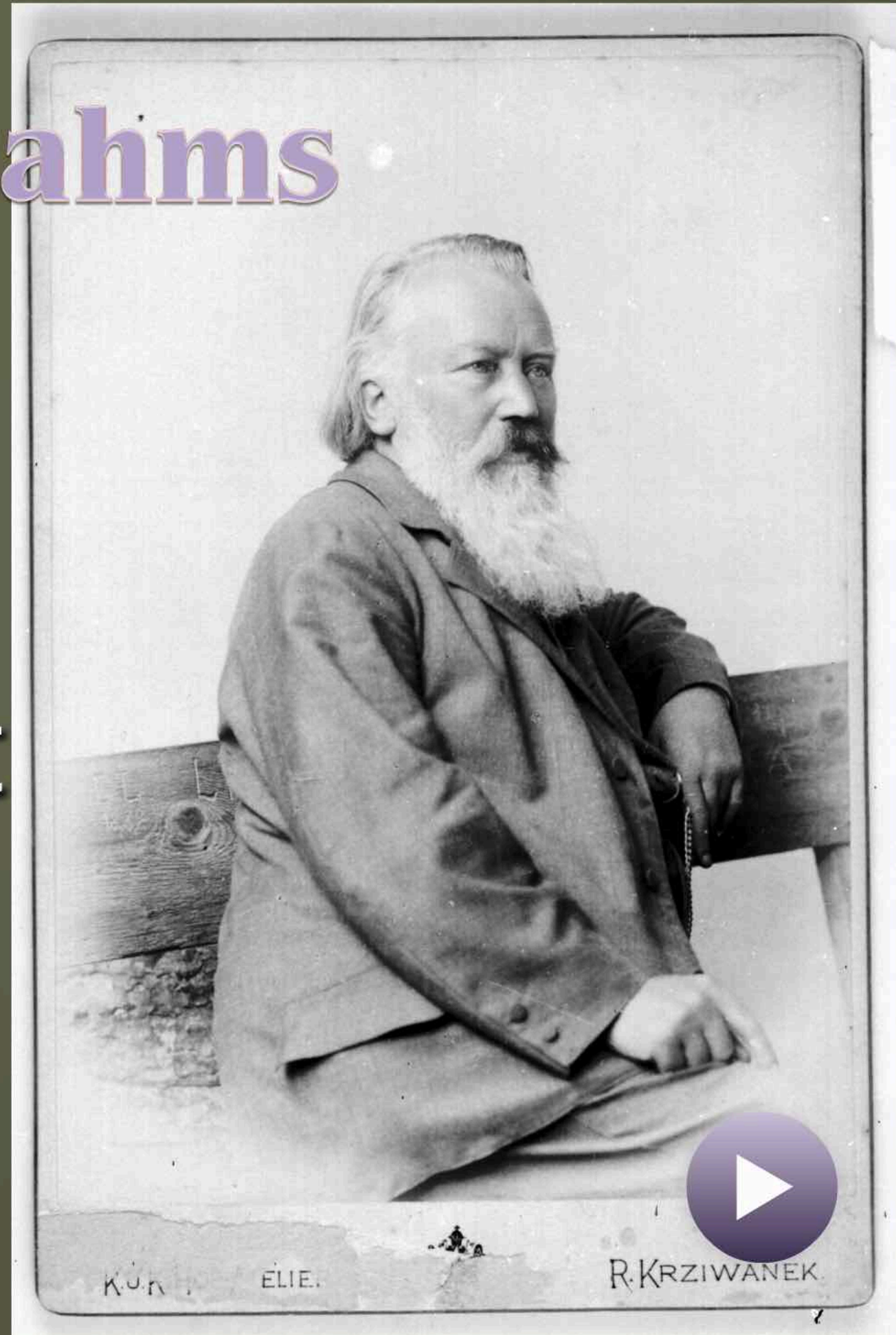
Johannes Brahms

1833 - 1897

Klarinetkwintet
in b klein, op. 115
(1891)

Deel 3: presto assai

(klarinet, 2 violen, altviool, cello)

Trio 'Contrasts'

(1938)

Deel 3: Sebes

(klarinet, viool en piano)

Bela Bartok

1881 - 1945

John Harbison

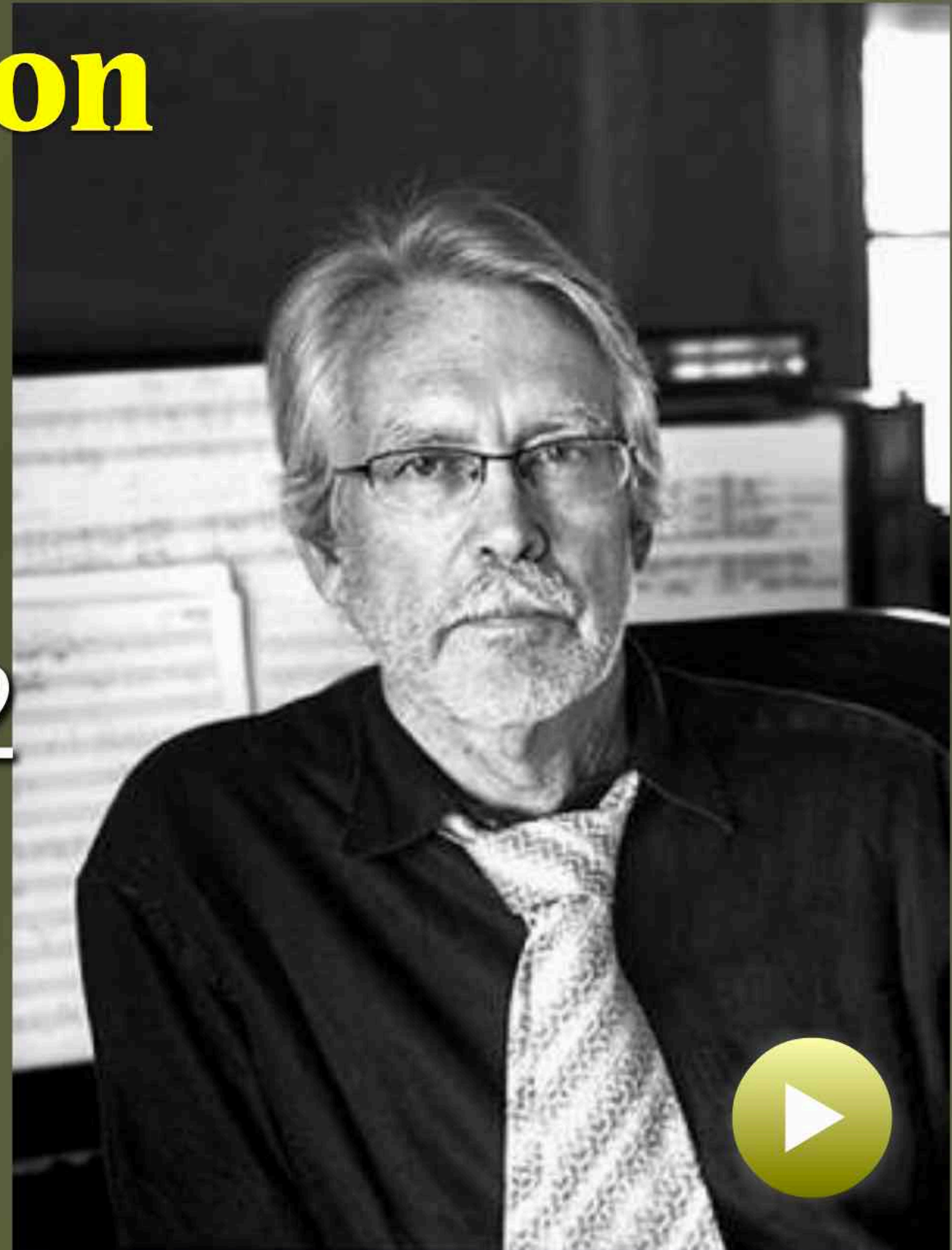
1928

Pianotrio nr. 2

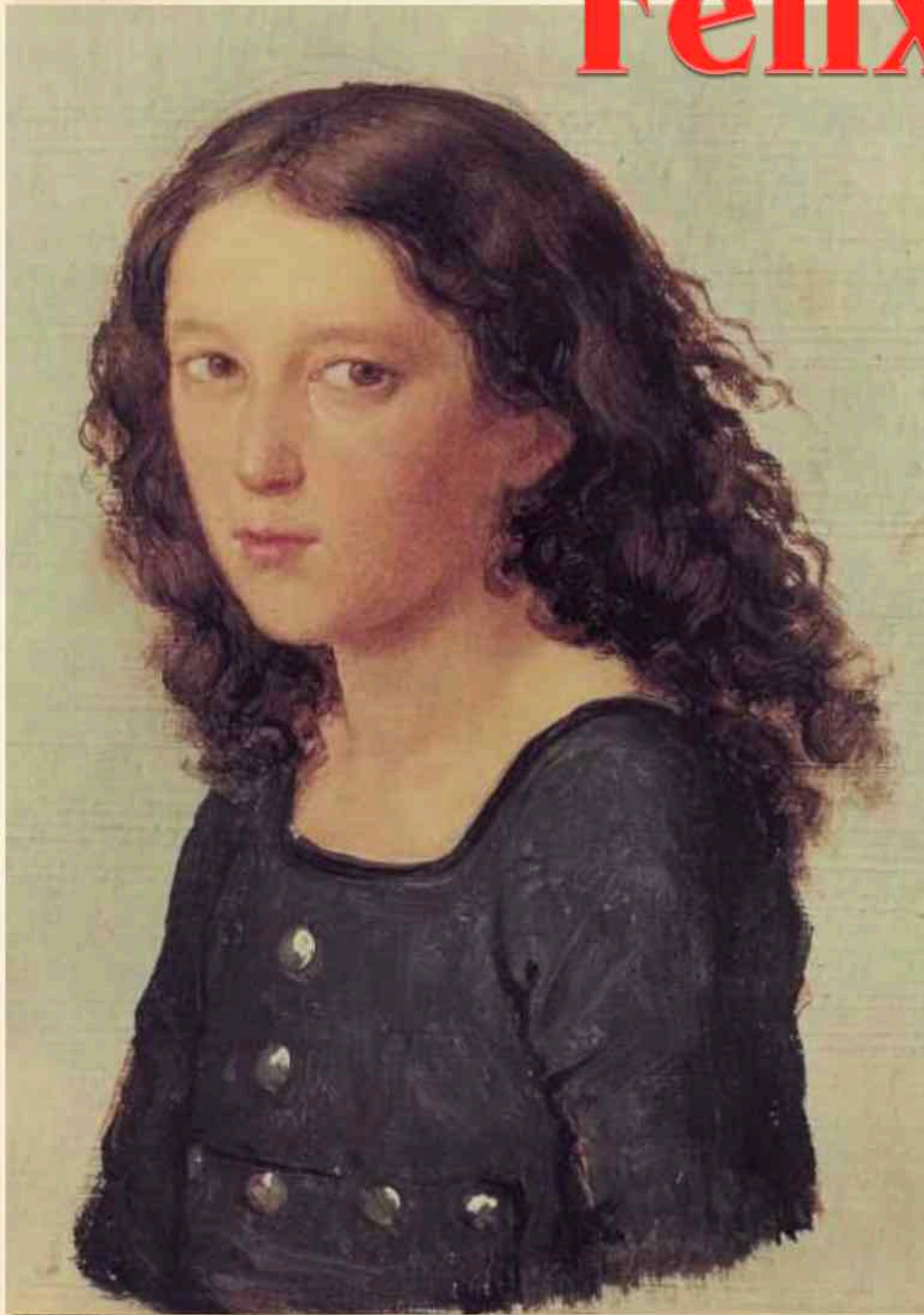
(2003)

Deel 1: Tale

(viool, cello en piano)

Felix

Mendelssohn

1809 - 1847

Pianokwartet

in c klein, op. 1

(1822)

Deel 3: scherzo presto

(viool, altviool, cello, piano)

Mendelssohn

Rebecca Saunders

1967

Molly's Song
(1995)
'Shades of Crimson'

(altfluit, altviool, gitaar, 4 radio's en een speeldoosje)

Sergei Prokofjef

1891 - 1953

Kwintet in g klein

op. 39 (1924)

Deel 6: andantino

(hobo, klarinet, viool, altviool, en contrabas)

Claude Debussy

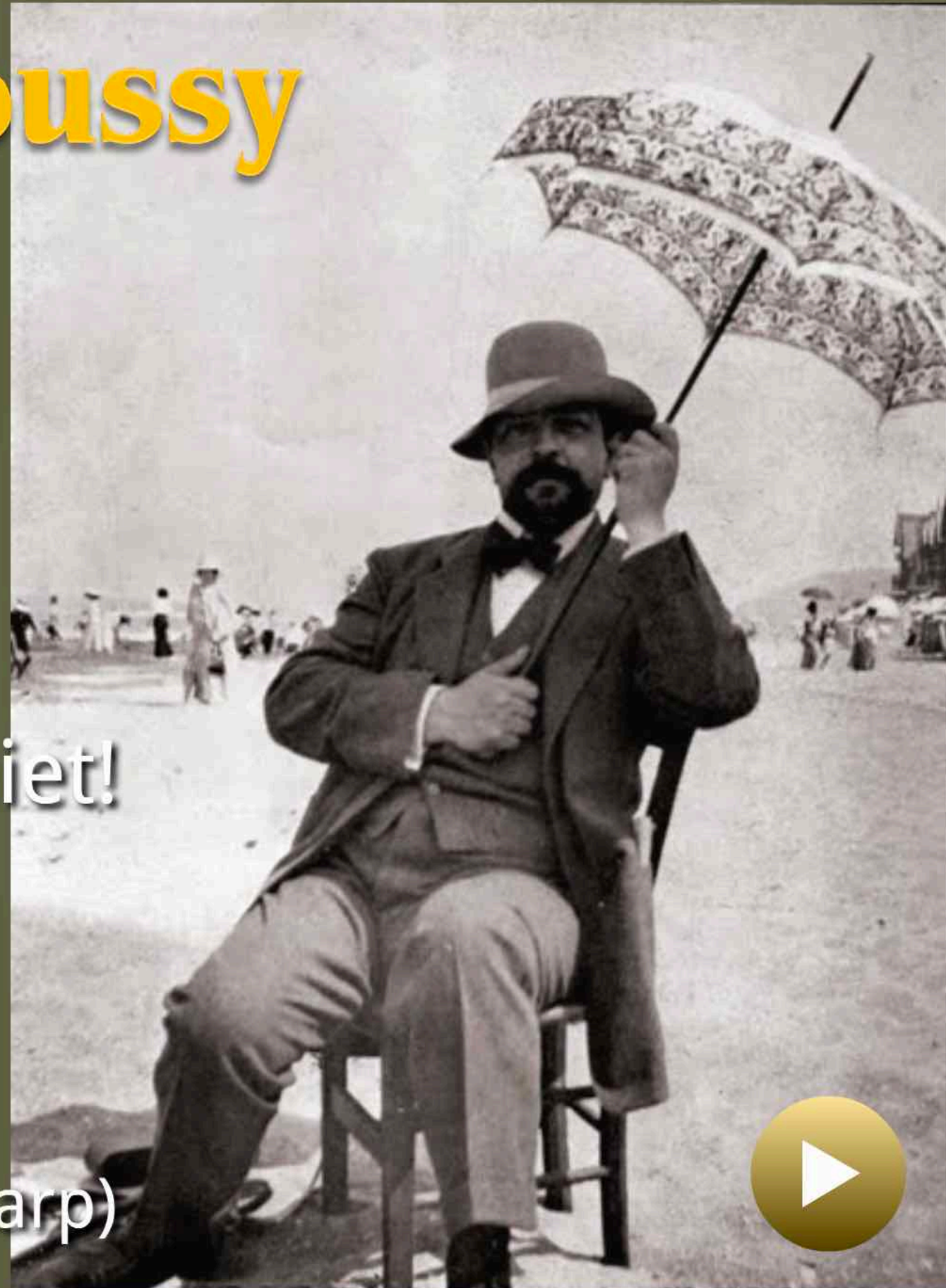
1862 - 1918

Sonate

voor ... zeg ik nog niet!
(1915)

Deel 1: pastorale

(dwarsfluit, altviool en harp)

Kamermuziek

- kleine bezetting, van 2 tot 10 instrumenten (ensembles)
- 1 instrument per partij
- altijd zo bestaan, maar definitie pas in classicisme
- ontstaan uit 'liefhebberij'
- meest gebruikte en uitgekristalliseerde vorm: strijkkwartet (2 violen, altviool en cello)
- grootste deel van het oeuvre in hoofdvorm, zoals ook de symfonie, soloconcert, sonate, etc

Traditionele bezettingen

Strijkkwartet: 2 violen, altviool, cello

Pianotrio: viool, cello, piano

Pianokwartet: viool, altviool, cello, piano

Klarinetkwintet: klarinet + strijkkwartet

Blaaskwintet: fluit, hobo, klarinet, hoorn, fagot

Ensemble: kleine groep instrumenten

Consort: combinatie van instrumenten uit dezelfde 'familie'

Duo, trio, kwartet, kwintet, sextet, septet, octet, nonet

Traditionele bezettingen

Strijkkwartet: 2 violen, altviool, cello

Pianotrio: viool, cello, piano

Pianokwartet: viool, altviool, cello, piano

Klarinetkwintet: klarinet + strijkkwartet

Blaaskwintet: fluit, hobo, klarinet, hoorn, fagot

Ensemble: kleine groep instrumenten

Consort: combinatie van instrumenten uit dezelfde 'familie'

Duo, trio, kwartet, kwintet, sextet, septet, octet, nonet

1. de compositie

2. de bezetting

De vorm krijgt z'n vorm

gelijkwaardige partijen: niet alleen de eerste viool maar ook de anderen hebben een volwaardige 'stem'

de hoofdvorm krijgt gestalte:

- langere thema's
- ritmische variatie
- uitgebreidere doorwerkingen

voorbeeldje?

JOSPEH HAYDN
String Quartet Op. 1 No. 1

ZAGREB QUARTET
1919-2019

A Second Set
of
Six Grand
QUARTETS
for
Two Violins a Tenor
and
Violoncello Obligato
Composed by the Celebrated
GIUSEPPE HAYDN
of

Opus 10th VIENNA. Price 10.6

L O N D O N

Printed and Sold by J. Preston at his Music Warehouse N° 97 Strand

10 jaar later...

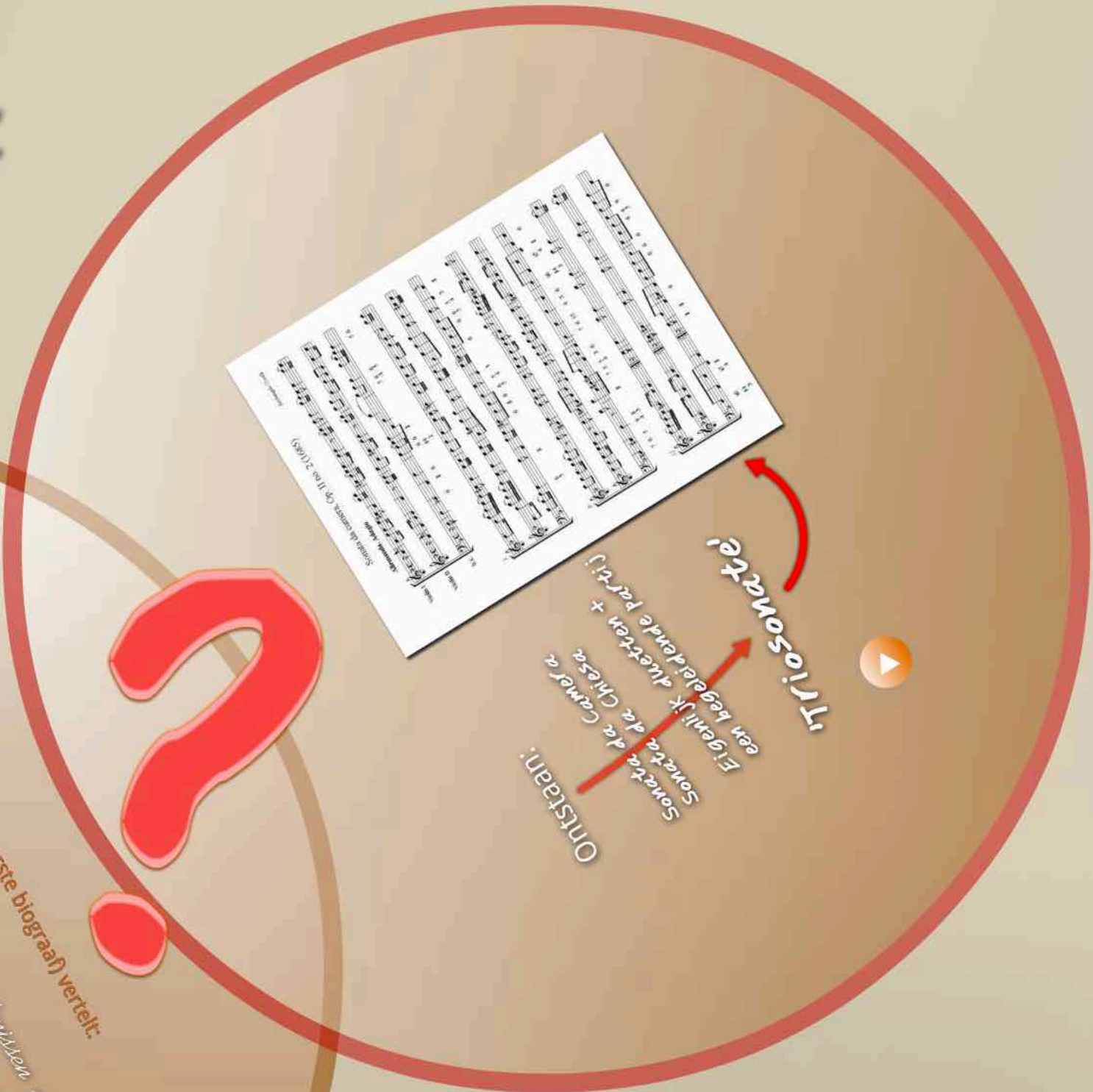
02:17

Haydn – Strijkkwartet in C op. 20, nr. 2 deel I Moderato / Quatuor Ebène 2016

Hoe ontstond het strijkkwartet...

Georg August Griesinger (Haydns eerste biograaf) vertelt:
"De volgende week bleef hij geluk zou gaan proberen met
eroveren van Quersberg had een verblijf buiten Wenen
het componeren van kwartetten. Baron Carl van Joseph
Bilder van Quersberg, nu en dan wat vrienden en kennissen
mit Haydn, was de toen vijfentwintigjarige Haydn wat
Haydn gaf aan het verspreiden en ze ontbond zijn
eerste strijkkwartet. Het Haydn'se eerste uitvoering ze
veel waardering bleef het Haydn'se te componeren."

... nou eigenlijk?

Georg August Griesinger (Haydns eerste biograaf) vertelt:

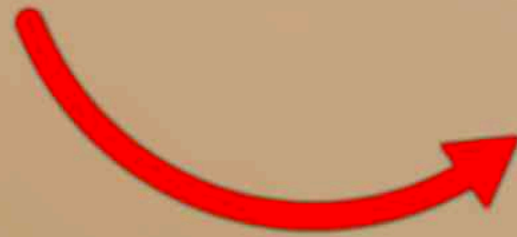
"De volgende volkomen toevallige gebeurtenissen zorgden ervoor dat Haydn zijn geluk zou gaan beproeven met het componeren van kwartetten. Baron Carl von Joseph Edler von Fuernberg had een verblijf buiten Wenen. Hij nodigde zo nu en dan wat vrienden en kennissen uit. Hij vroeg de toen vijftwintigjarige Haydn wat muziek te componeren voor de aanwezige amateurmusici. Haydn gaf aan het verzoek gehoor, en zo ontstond zijn eerste strijkkwartet, dat al bij de eerste uitvoering zo veel waardering kreeg, dat Haydn zich aangemoedigd voelde om meer voor deze bezetting te componeren."

Ontstaan:

Sonata da Camera
Sonata da Chiesa

Eigenlijk duetten +
een begeleidende partij

'Triosonate'

Sonata da camera, Op. II no. 2 (1685) Arcangelo Corelli

Allemanda. Adagio

Violin I

Violin II

b.c.

6 4 6 6 6 4 5 6 5 6

3

5 4 6 5 4 3 2 1 6 6 5 4 3 2

2

7 6 5 4 3 2 1 7 6 5 4 3 2 1 6 5 4 3 2 1

11

6 5 4 3 2 1 6 6 6 6 6 9 6

Muziek voor een vriend

- In 1785 droeg Mozart 6 strijkkwartetten op aan Haydn, zijn vriend en mentor
- De eerste (nr. 14 KV 387) begon hij al in 1782; Mozart deed voor zijn doen dus extreem lang over deze kwartetten
- Mozart verklaarde de kwartetten van Haydn als voorbeeld te hebben gehad
- Net als Haydn had gedaan, voegt Mozart met deze kwartetten een mijlpaal toe aan het repertoire op het gebied van expressie en compositietechniek
- Mozart musiceerde veel met Haydn: hij altviool, en Haydn viool
- In verschillende 'sessies' werden de 6 kwartetten aan Haydn voorgespeeld in het Weense appartement van de Mozarts. Ook Constanze, Nannerl en Leopold waren aanwezig

"Ik zeg U voor God, als eerlijk man, Uw zoon is de grootste componist die ik persoonlijk of van naam ken: hij heeft goede smaak, maar bovenal de grondigste kennis van compositie."

"Dissonantenquartett" nr. 19 in C, RV 465

12

12

cresc. f p

sf

Detailed description: This system of musical notation covers measures 12 through 16. It features four staves: two treble clefs (Violin I and Violin II) and two bass clefs (Viola and Cello/Double Bass). The first three staves (Violin I, Violin II, and Viola) are marked with 'cresc.' and 'f' at the beginning of measure 12. The Cello/Double Bass staff is marked with 'sf' at the end of measure 16. The music consists of various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests.

17

17

sfp fp p

sf sfp sfp sfp sfp fp

Detailed description: This system of musical notation covers measures 17 through 21. It features four staves: two treble clefs (Violin I and Violin II) and two bass clefs (Viola and Cello/Double Bass). The first three staves (Violin I, Violin II, and Viola) are marked with 'sfp' and 'fp' at the beginning of measure 17. The Cello/Double Bass staff is marked with 'sf' at the beginning of measure 17 and 'fp' at the end of measure 21. The music continues with complex rhythmic patterns and dynamic markings.

Dmitri Dmitrijevitsj Sjostakovitsj

1906 - 1975

- leefde in de communistische Sovjet-Unie, en leed daar zeer onder
- als kind al zeer getalenteerd
- componeerde symfonieën, opera's, kamermuziek, soloconcerten
- binnen en buiten Rusland verheerlijke en verguisd
- heeft de (communistische) Partij nooit openlijk tegengewerkt; zijn protest en kritiek zat in zijn muziek

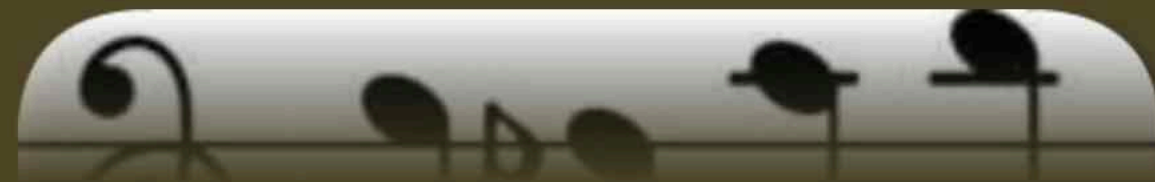

Strijkkwartet nr. 8 in c klein, op. 110

- gecomponeerd van 14 t/m 16 juli 1960
- opgedragen aan "de slachtoffers van fascisme en oorlog"
- bestaat uit 5 delen die in elkaar overgaan
- alle delen zijn gebaseerd op zijn muzikale handtekening "D-Es-C-H"

Net als Bach gebruikte
Sjostakovitsj ook 4 noten om
zijn naam te verklanken (en te
herkennen) in zijn muziek:

Dmitri **S-C-H**-ostakovitch

Als misbruikt boegbeeld van de artistieke 'vrije' intelligentia van de Sovjet-Unie werd Sjostakovitsj voorgedragen als voorzitter van de 'Bond van Sovjet-componisten'. Hij moest daarvoor echter wel lid van de Communistische Partij worden. Ze dwongen hem te tekenen, hij getuigde achteraf zelf onder invloed van alcohol te zijn geweest. Hij haatte zichzelf hierom.

Ik heb zojuist een ideologisch onbruikbaar kwartet voltooid. Ik bedacht me dat als ik dood ga niemand een kwartet ter mijner nagedachtenis zal schrijven, dus besloot ik het zelf maar te doen. Je zou het zelfs op de kaff kunnen zetten: "opgedragen aan de componist van dit kwartet".

gebeurtenissen, getuigenissen

Vriend Lev Lebedinsky: "Sjostakovitsj sloeg een grote hoeveelheid slaappillen in, met de bedoeling zelfmoord te plegen. Hij speelde het kwartet aan mij voor aan de piano, en vertelde me met tranen in zijn ogen dat het zijn laatste werk was. Het lukte me om zijn pillen uit zijn jaszak te verwijderen en aan zijn zoon Maxim te geven. Ik smeekte Maxim bij zijn vader in de buurt te blijven. Die dagen was ik zoveel mogelijk bij Sjostakovitsj, totdat ik er zeker van was dat het risico op zelfmoord geweken was."

Lev Lebedinsky: "Ik zal nooit vergeten wat hij zei, de avond voor hij toetrad tot de Partij, hysterisch, snikkend: 'Ik ben doodsbang voor ze! Je weet helemaal niets! Al van kinds af aan heb ik dingen moeten doen die ik niet wilde doen! Ik ben een hoer geweest, en ik zal altijd een hoer blijven!' Hij haalde vaak hard uit naar zichzelf, met harde woorden."

tot de volgende keer!

Muziek van vrienden

kamermuziek